

FOTOGRAF: SUSANNE ØSTER SØRENSEN, SEGES

SEP 2015

Faktaark - Naturen i landbruget

§3-BESKYTTET NATUR - HVAD SKAL DU VÆRE SÆRLIGT OPMÆRKSOM PÅ?

Er de nye vejledende § 3-registreringer på din ejendom korrekte?

Gennem de seneste år, er den vejledende registrering af § 3-arealer blevet opdateret, fordi en stikprøveundersøgelse viste, at der var for mange afvigelser i den eksisterende registrering. Uanset opdateringerne, er registreringerne stadig kun vejledende og ikke nødvendigvis korrekte eller fyldestgørende.

Det er Naturstyrelsen, der har stået for arbejdet (undtaget i Aalborg og Ikast-Brande Kommuner). Opdateringen er sket ved at sammenligne luftfotos med de § 3-registreringer, der fremgik af Miljøportalen. Naturstyrelsen har været ude at besigtige de arealer, hvor medarbejderne ikke kunne få luftfotos og registreringer til at stemme overens. I nogle tilfælde har de vurderet, at der er opstået ny natur, eller at noget natur hidtil har været overset. I andre tilfælde har de opdaget, at der er forsvundet natur. Driftshistorien er ikke altid blevet fuldt inddraget.

Kommunerne har haft opdateringen i høring, inden den blev lagt på Danmarks Miljøportal. Nogle få kommuner har herefter valgt at informere berørte lodsejere om, at der er registreret ny § 3-beskyttet natur på deres ejendom, og enkelte kommuner har derudover informeret lodsejerne om, hvordan de skal forholde sig, hvis de er uenige i registreringerne. **Men du kan ikke gå ud fra, at du bliver informeret, hvis der er nye registreringer på din ejendom.**

Det er forskelligt, hvor mange ressourcer kommunerne har brugt på opdateringen. **Hvis du mener, der er fejl i registreringerne på Miljøportalen er det fornuftigt, at du henvender dig til kommunen eller din landbrugsrådgiver.** Også selvom registreringerne kun skal opfattes som vejledende. Som lodsejer kan du nemlig bidrage med vigtig viden om driftshistorien, som ellers kan forsvinde. Hvis du ikke henvender dig, kan du risikere at være

FAKTA

Hvem bestemmer?

Kommunen er myndighed og;

- afgør, om et areal er omfattet af § 3-beskyttelsen
- kan give dispensation til ændringer i tilstanden (normalt kun, hvis det gavner naturen)

Spørg kommunen, hvis du;

- vil ændre noget på arealet, f.eks. rydde et krat eller etablere en sø
- er i tvivl om, hvad du må gøre på dine arealer
- er i tvivl om, om dine arealer er beskyttede, selvom de ikke er registreret på Miljøportalen
- mener, at det er en fejl, at arealet er registreret som § 3-beskyttet.

dårligere stillet i en eventuel efterfølgende sag, hvor det kan være sværere at dokumentere driftshistorien. Det er kommunen, der har bevisbyrden for, at det er beskyttet natur, men i praksis bliver der lagt stor vægt på den aktuelle tilstand og luftfotos for flere år.

Fremover er det kommunerne, der skal sikre, at registreringerne af § 3-beskyttet natur holdes opdateret.

Kommunen har desuden en opgave med at opklare de sager, hvor der er forsvundet natur. Der kan f.eks. være tale om en tidligere fejlregistrering af et areal, der slet ikke var natur på registrerings-tidspunktet, eller naturarealet kan være vokset ud af beskyttelsen. Endelig kan der også være tale om en lovlig eller ulovlig opdyrking. Hvis det sidste er tilfældet, vil lodsejer normalt blive pålagt at retablere naturarealet.

FOTOGRAF: SUSANNE ØSTER SØRENSEN, SEGES

FAKTA

Hvad er §3-beskyttet natur?

- Overdrev, heder, ferske enge, strandenge og moser, der enkeltvis eller tilsammen er større end 2.500 m²
- Moser, der ligger i forbindelse med beskyttede vandløb eller søer, selvom de er mindre end 2.500 m²
- Søer og vandhuller, som er over 100 m², eller integreret i et vandløb eller en anden naturtype, så arealet samlet set udgør mindst 2.500 m²
- Vandløb, der er udpeget som § 3-beskyttede vandløb (fremgår af Miljøportalen)
- I fredskov er § 3-natur beskyttet uanset størrelse, og alle vandløb er beskyttede.

Tjek på Miljøportalen om du har § 3-beskyttet natur

Se Naturstyrelsens [Faktaark 4 til lodsejere](#) med en vejledning, der guider dig ind på Miljøportalens [Arealinformation](#).

Men husk;

- registreringen på Miljøportalen er kun vejledende
- arealer uden for omdrift i mere end 7-10 år kan vokse ind i en beskyttelse
- det er arealets aktuelle tilstand, drift og planteliv, der afgør om arealet er beskyttet
- et areal kan være registreret som § 3-beskyttet ved en fejl, f.eks. hvis arealet;
 - » har en driftshistorie med jævnlig omlægning
 - » er tilmeldt 15 års genopdyrkningsret
 - » er omfattet af 1-års reglen (ophør af f.eks. brak eller plejeaftale)
- de beskyttede naturarealer kan være defineret som en forkert naturtype
 - » det kan være svært at se forskel på eng og mose
 - » naturtypen kan have konsekvenser for husdyrproduktionen

- et areal, der ikke er vist på kortet som § 3-beskyttet, kan være beskyttet alligevel
- hvis du er i tvivl, om du har et beskyttet naturareal på din ejendom, kan du kontakte kommunen og få svar indenfor 4 uger.

Arealer kan vokse sig ind i en beskyttelse

Hvis et areal ligger i en årrække uden intensiv dyrkning, kan der gro plantearter frem, der er karakteristiske for f.eks. eng eller overdrev. Hvis jordbundsforholdene samtidig indikerer eksempelvis eng eller overdrev, og arealet ikke er omfattet af f.eks. 1-års reglen eller 15 års genopdyrkningsret, bliver arealet omfattet af § 3-beskyttelsen.

På nogle arealer kan overdrevsvegetationen udvikle sig allerede i løbet af 15 til 20 år, f.eks. gamle råstofgrave, mens det på andre arealer vil tage 30 til 50 år eller helt op til 100 år.

Hvis et lavbundsareal har ligget udyrket uden omlægning i 7 til 10 år, og der har indfundet sig plantearter, der er karakteristiske for fugtig bund, vil det normalt blive betragtet som en § 3-beskyttet eng.

Et areal kan derfor godt være beskyttet, selv om det ikke er registreret som beskyttet på Miljøportalen.

1-års reglen og 15 års genopdyrkningsret

Et areal, der har udviklet sig til natur på grund af en aftale med en offentlig myndighed (f.eks. tilskud til pleje), bliver ikke omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Arealet kan derfor inddrages i dyrkingen igen, medmindre andet er bestemt i aftalen. Reglen gælder kun indtil et år efter aftaleperiodens udløb.

Hvis du gerne vil lade et areal ligge udyrket, men ikke ønsker, at det bliver omfattet af en § 3-beskyttelse, kan arealet anmeldes til kommunen via driftsloven. Det giver mulighed for 15 års genopdyrkningsret på arealet, men det er en forudsætning, at arealet ikke i forvejen er omfattet af en § 3-beskyttelse.

FAKTA

Hvad betyder det at arealet er §3-beskyttet?

- Hittidig lovlig drift må fortsættes
- Tilstanden må ikke ændres, f.eks. ved at dræne, opdyrke, udgrave, opfylde, gøde, sprøjte eller tilplante
- Al aktivitet, der kan ændre tilstanden, kræver dispensation - også aktiviteter, der kan forbedre naturen

FAKTA

Hvis man overtræder §3-beskyttelsen, er almindelig praksis at;

- Kommunen kontakter lodsejeren, og der foretages et tilsyn
- Kommunen giver påbud om, at der skal ske en fysisk lovliggørelse, eller der skal søges dispensation

Følger lodsejeren påbuddet, kan sagen normalt afsluttes. I grove tilfælde kan kommunen politianmelde lodsejeren. Overtrædelse af Naturbeskyttelseslovens § 3 kan give en bøde på mindst 20.000 kr.

Hvornår skal du være særligt opmærksom på, om arealet kan være § 3-beskyttet?

- Arealer uden for omdrift:
 - » Hvis du har arealer, der ikke har været i omdrift i mange år (normalt mindst 7-10 år på våd jordbund og 30-50 år på tør jordbund)
- Vandhuller og søer:
 - » Søer og vandhuller er beskyttede, når der har indfundet sig et naturligt dyre- og planteliv. Det sker normalt i løbet af et par år
- Ved ændringer i driften:
 - » Hvis du vil foretage ændringer i driften på arealer, som ikke er i omdrift, f.eks. oprensning vandløb og vandhuller, nedgrave drænledninger, etablere nye markveje, planere eller ændre gødningsintensiteten på ekstensive græsarealer
 - » Forbud mod ændringer gælder også for aktiviteter på en tilstødende mark, der kan påvirke et § 3-areal, f.eks. dræning
- Ved køb af jord:
 - » Selvom du køber et omdriftsareal, kan der være tale om et ulovligt opdyrket § 3-areal
 - » Der kan være foretaget ulovlige ændringer af et § 3-areal
 - » Det er altid den nuværende ejer, der er forpligtet til at bringe arealet tilbage til lovlig tilstand, også selvom det er en tidligere ejer, der har foretaget den ulovlige handling
 - » Du kan bede sælger indestå for, at der ikke er foretaget ulovlige tilstandsændringer i § 3-natur i hans ejertid, eller få ham til at klarlægge dyrkningshistorien og så vidt muligt dokumentere den
 - » Du kan kontakte kommunen og få en skriftlig tilbagemelding om, hvad kommunen har registreret om § 3-arealer på ejendommen
- Flerårige brakmarker og andre arealer uden for omdrift:
 - » Her skal du have helt styr på driftshistorien. Der kan være et kompliceret samspil mellem reglerne om beskyttet natur og braklægning. Kontakt kommunen eller din landbrugsrådgiver, hvis du er i tvivl.

FOTOGRAF: SUSANNE ØSTER SØRENSEN, SEGES

Læs eventuelt mere:

- [Er der beskyttet natur på din ejendom?](#)
- [Opdatering af vejledende registrering af § 3-beskyttede naturområder](#)
- [Er de nye vejledende § 3-registreringer på din ejendom korrekte?](#)
- [1 års reglen for braklagte arealer gælder fortsat](#)
- [22 år og overdrev](#)
- [Selv en tilgroet sø er beskyttet](#)
- [Når fortidens § 3-synder bliver den nye ejers hovedpine](#)
- [Nu hæves bødeniveauet for overtrædelse af naturbeskyttelsesloven.](#)

KONTAKT

Susanne Øster Sørensen, natur- og miljøkonsulent
Planter & Miljø
sso@seges.dk
+45 8740 5178

KONTAKT

Winnie Heltborg Brøndum, specialkonsulent
Planter & Miljø
whb@seges.dk
+45 8740 5554 / + 45 2374 3032

KONTAKT

Heidi Buur Holbeck, landskonsulent
Planter & Miljø
hbh@seges.dk
+45 8740 5450 / +45 2374 3157